

Ο οδηγός του εκπαιδευτικού για την Ασφάλεια των μαθητών του στο Διαδίκτυο

Οι περισσότεροι μαθητές είναι εξοικειωμένοι αλλά και ενεργοί χρήστες κινητής τεχνολογίας. Αν και το κινητό διευκολύνει το διαμοιρασμό και την ανταλλαγή πληροφοριών, μπορεί να αποτελέσει ένα επικίνδυνο εργαλείο αν δεν χρησιμοποιηθεί σωστά. Αυτό σημαίνει ότι οι μαθητές χρησιμοποιούν τα έξυπνα κινητά τους (ή και κουτά ενίστε) για να μοιράζονται πράγματα που ποτέ δεν θα έκαναν σε κανονικές συνθήκες. Από ακατάλληλα σχόλια ως το sexting, όλα αυτά μαζί συντελούν σε ένα επικίνδυνο ναρκοπέδιο.

Έτσι ποιος είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη διατήρηση της ασφάλειας των μαθητών στο διαδίκτυο; Οι εκπαιδευτικοί και τα σχολεία μπορούν να μπλοκάρουν ιστοσελίδες σε υπολογιστές, αλλά όταν πρόκειται για το προσωπικό τηλέφωνο ενός μαθητή ... αυτό αποτελεί μια δύσκολη περιοχή.

Έτσι, αντί να βλέπουν το πρόβλημα ως κάτι που πρέπει να μπλοκαριστεί, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δουν το «over-sharing» από τους μαθητές ως κάτι που πρέπει να αντιμετωπιστεί. Το πρώτο βήμα είναι να προσδιοριστούν τα όρια τα οποία θα πρέπει να καθοριστούν.

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΟΡΙΩΝ

Το να γνωρίζουμε το πότε και που θα τραβήξουμε τη γραμμή σύμφωνα με τα προσωπικά σας επίπεδα άνεσης και ηθικής, αποτελεί μια διαρκή πάλη για τα ανθρώπους, ιδίως τους εφήβους. Η πίεση που ασκείται είναι συχνά ο στρεσογόνος παράγοντας που επηρεάζει τους εφήβους να υπερβούν τα όριά τους και να συμμετάσχουν σε στενάχωρη συμπεριφορά. Ως εκπαιδευτικοί, πρέπει να δώσουμε στους μαθητές τα πνευματικά και συναισθηματικά εργαλεία για να πάρουν τις σωστές αποφάσεις.

Τι μπορούν λοιπόν να κάνουν οι εκπαιδευτικοί;

- Βοηθήστε τους μαθητές να καθορίσουν τα προσωπικά τους όρια. Καθοδηγήστε τους μαθητές σας μέσα από υποθετικές καταστάσεις και ζητήστε τους να ορίσουν τα όριά τους,

καθώς και τα επίπεδα αντοχής. Δεν μπορούν να υπερασπιστούν τα όριά τους αν δεν γνωρίζουν που βρίσκονται. Για παράδειγμα, "Ένας μαθητής σας ζητά να κείμενο για ανάρμοστη φωτογραφία του εαυτού σας. Ποια είναι τα όρια σας; ". Κάποια ενδοσκόπηση τώρα μπορεί να σώσει από πολύ πόνο και άγχος εκ των υστέρων.

- Φέρτε τα προσωπικά όρια σε δημόσιο προσκήνιο. Βάλτε τους μαθητές να μιλήσουν ανοιχτά στους φίλους τους για τα όριά τους πριν υπάρξει η στιγμή για να τα δοκιμάσετε. Διδάξτε στους μαθητές ότι οι αληθινοί φίλοι θα σέβονται πάντα τα όριά τους.
- Είναι εντάξει να μοιράζονται τις ανησυχίες τους. Αφήστε τους μαθητές να ξέρουν ότι εάν ανησυχούν για την υγεία και την ασφάλεια ενός φίλου, θα πρέπει να μιλήσουν με έναν ενήλικα εμπιστοσύνης.

- Ζητήστε από τους μαθητές να υπογράψουν μια «μη κριτική» δέσμευση για την τάξη. Κάντε την τάξη μια ζώνη όπου μπορούν να συσχετίζουν αυτό που τους κάνει να νιώθουν άβολα χωρίς κανείς να γελά ή να λέει μνησικακίες εναντίον τους. Στη συνέχεια, να ζητήσετε από τις τάξεις σας να μιλήσουν σχετικά με τις χρονικές στιγμές που έχουν αισθανθεί πίεση και άβολα.

Όταν μιλάτε στους μαθητές σας σχετικά με τα όρια, πλαισιώστε τη συζήτηση ως δεξιότητα ζωής. Μην το κάνετε αυτό για τα ναρκωτικά, ακατάλληλη χρήση του διαδικτύου, κλπ. Είναι ένα πολύ ευρύτερο ζήτημα δεμένο με την έμφυτη αυτοπεποίθηση.

Τώρα που έχουμε συζητήσει τα όρια, ας προχωρήσουμε σε συγκεκριμένες στρατηγικές για να βοηθήσουμε τα παιδιά να ασχοληθούν με ορισμένα κοινά θέματα Διαδικτύου.

SEXTING

Η συντριπτική πλειοψηφία των εφήβων που διαθέτουν κινητά τηλέφωνα και η ηλικία κατά την οποία αποκτούν τηλέφωνα αφορά όλο και νεότερους. Αυτή η τεράστια ανάπτυξη έχει κεντρίσει την επιλογή γραπτών μηνυμάτων ως μορφή επικοινωνίας για τους εφήβους. Συνδυάστε αυτό με την επέκταση της χρήσης και την εφηβική ορμονική ανάπτυξη, κι έτσι μια τέλεια καταιγίδα η οποία ονομάζεται **sexting** αναδύεται.

Τι είναι το φαινόμενο sexting; Αυτός είναι ένας ανεπίσημος όρος για την αποστολή γυμνών ή σχεδόν γυμνών εικόνων μέσω γραπτών μηνυμάτων. Είναι μια παράνομη δραστηριότητα όταν πρόκειται για παιδιά κάτω των δεκαοκτώ ετών. Ωστόσο, αυτή η αξιόποινη πράξη υποβαθμίζεται έστω αν κάποιοι έφηβοι συνήθως πιάνονται.

Οι στατιστικές στην Αμερική δείχνουν ότι ένας στα έξι εφήβους έχουν λάβει μήνυμα sext και 4% έχουν στείλει οι ίδιοι τα μηνύματα. Θεωρείται ότι ο αριθμός είναι αρκετά μεγαλύτερος, δεδομένου ότι οι έφηβοι δεν είναι πρόθυμοι να απαντήσουν σε αυτή την ερώτηση με ειλικρίνεια. Πιο ανησυχητικό είναι ότι η πλειοψηφία των μαθητών θεωρούν ότι το sexting "δεν είναι μεγάλη υπόθεση".

Γιατί οι έφηβοι να στείλουν όμως ακατάλληλες φωτογραφίες του εαυτού τους; Τρία σενάρια είναι χαρακτηριστικά:

- Οι νεότεροι έφηβοι έχουν την τάση να στέλνουν μηνύματα sext αντί της πραγματικής φυσικής επαφής. Αυτό μπορεί να συμβεί, ακόμα και στο γυμνάσιο.
- Κάποιοι μαθητές επιλέγουν να στείλουν αυτά τα μηνύματα για να ελέγξουν την κατάσταση πριν την έναρξη μιας πιο σοβαρής σχέσης.
- Τέλος, κάποιοι μαθητές επιλέγουν να συμμετάσχουν σε αυτή τη συμπεριφορά ως μέρος της ρομαντικής αλληλεπίδρασης.

Τι μπορούν να κάνουν οι εκπαιδευτικοί;

- **Να γνωρίζετε ότι το sexting είναι διαδεδομένο στα Γυμνάσια και στα Λύκεια.** Να είστε προσεκτικοί όσον αφορά τις συζητήσεις μαθητών που θα μπορούσαν να αναφέρουν ακατάλληλα κείμενα και να είστε προετοιμασμένοι. Ζητήστε από τον Δ/ντή σας ποια είναι η πολιτική του σχολείου, αν μάθετε για μια sexting κατάσταση.

- **Να προειδοποιείτε τους μαθητές σας για ακούσιο ακροατήριο.** Όταν ρωτούνται οι μαθητές για το sexting, μιλούν για ένα σενάριο που συμβαίνει ξανά και ξανά. Ένας μαθητής πείθεται για να στείλει μια ακατάλληλη εικόνα του εαυτού του / της σε ένα αγόρι / κοπέλα. Έχουν έναν καυγά ή χωρισμό και γίνεται αποστολή της εικόνας σε όλους στο σχολείο. Αυτό είναι απολύτως καταστροφικό για έναν έφηβο και οι μαθητές σας είναι πολύ πιθανό να γνωρίζουν κάποιον που αυτό του έχει συμβεί. Πείτε στους μαθητές σας, «Αν πρόκειται να στείλετε μια ανάρμοστη φωτογραφία σας, είναι σαν να τη στέλνετε σε ολόκληρο το σχολείο.»
- **Διδάξτε στους μαθητές πως τα μηνύματα λειτουργούν.** Είτε το πιστεύετε είτε όχι, πολλοί άνθρωποι πιστεύουν ότι τα κείμενα πετάνε μαγικά μέσω του αέρα από τηλέφωνο σε τηλέφωνο. Δεν πετάνε όμως! Οι μαθητές πρέπει να γνωρίζουν ότι τα μηνύματα περνούν από ένα σύστημα ηλεκτρονικού υπολογιστή, όπου όλες οι πληροφορίες αποθηκεύονται μόνιμα. Μπορείτε να το αποδείξετε με ένα φωτοαντιγραφικό (ή προσποιούμενοι ότι ένα κουτί είναι ένα μηχάνημα αντιγράφων). Έχετε ένα μαθητή από τη μία και έναν άλλο μαθητή, από την άλλη. Δώστε τους χαρτί και στυλό. Τώρα πείτε τους να γράψουν ένα μήνυμα στο χαρτί για το άλλο πρόσωπο. Αφού γράψουν το μήνυμα, πρέπει να το δώσουν σε εσάς πρώτα. Μπορείτε να το αντιγράψετε (ή προσποιούμενοι ότι το αντιγράφετε ... απλά βεβαιωθείτε ότι έχετε κρατήσει ένα κομμάτι χαρτί για την αντιπροσώπευση κάθε μηνύματος) και να το παραδώσετε στο χέρι στον άλλο μαθητή. Λέτε, "Ευχαριστώ, θα αντιγράψουμε ακριβώς αυτό το μήνυμα, θα το κρατήσουμε για πάντα και θα το παραδώσουμε και στον λήπτη." Στη συνέχεια, ζητήστε από τους μαθητές σας να "διαγράψουν" ένα μήνυμα με το να ρίξουν το χαρτί μακριά. Έχετε αποδείξει ότι στην κατοχή σας υπάρχουν ακόμη τα μόνιμα αντίτυπα!

Υπάρχουν εφαρμογές κινητών τηλεφώνων που επιτρέπουν στους ανθρώπους να στείλουν κείμενο εκτός του κανονικού δικτύου κινητής τηλεφωνίας SMS, επομένως εξοικονομούν έξοδα γραπτών μηνυμάτων. Η ιδέα είναι η ίδια, εκτός ότι, είναι δυνατή η αντιγραφή και αποθήκευση των δεδομένων σας στους διακομιστές της εταιρείας κινητής τηλεφωνίας, αυτά σώζονται και στην εταιρεία του διακομιστή της εφαρμογής.

- **Διδάξτε τους μαθητές για τη μονιμότητα της εικόνας και της προσβασιμότητας.** Οι άνθρωποι πραγματικά δεν θέλουν να ακούσουν αυτό: ό, τι κάνουμε ψηφιακά σώζεται για πάντα σε μια βάση δεδομένων και είναι πολύ πιθανό να υπάρχουν εφεδρικά αντίγραφα σε διάφορες τοποθεσίες σε όλο τον κόσμο. Οι μαθητές θεωρούν ότι αυτό είναι βαρετό μέχρι να τους εξηγήσουμε ότι πραγματικοί άνθρωποι διαχειρίζονται αυτές τις βάσεις δεδομένων και τις πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων και των εικόνων, οι οποίες επίσης μπορούν να προσπελαστούν. Έτσι, η εικόνα που αποστέλλεται στον άλλο μαθητή είναι πολύ πιθανόν να τη βλέπει ένας διαχειριστής της βάσης δεδομένων σε κάποιο άλλο μέρος του κόσμου.
- **Μιλήστε με τους μαθητές για τους νόμους του κράτους.** Οι μαθητές συχνά σοκάρονται όταν ανακαλύπτουν ότι μπορούν να επισημανθούν ως δράστες σεξουαλικών αδικημάτων με την αποστολή ανάρμοστης φωτογραφίας του εαυτού τους. Επίσης, η Υπηρεσία Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, ως φορέας επιβολής του νόμου, μπορούν να κλητεύσει τα δεδομένα και να αποκτήσει πρόσβαση σε όλα τα κείμενα και τις εικόνες ενός μαθητή.

- **Συζητήστε εναλλακτικές λύσεις με τους μαθητές σας.** Κάντε συζητήσεις και παιχνίδια ρόλων με τους μαθητές σχετικά με το τι να πουν όταν τους ζητείται μια ανάρμοστη φωτογραφία τους. Έχοντας μια σταθερή, έτοιμη απάντηση όπως, "Έχω πολύ μεγάλο σεβασμό για τον εαυτό μου για να το κάνω αυτό και αν έχετε σεβασμό για μένα, δεν θα το ζητήσετε και πάλι," μπορεί να είναι ζωτικής σημασίας για να μην πιέζονται σε μία στενάχωρη κατάσταση.
- **Να ενθαρρύνετε τους γονείς για να είναι προληπτικοί.** Οι γονείς νιώθουν συνήθως πολύ άβολα με το θέμα sexting και επιθυμούν να το αγνοήσουν. Μιλήστε με τους γονείς σε σχολικές εκδηλώσεις και να τους ενθαρρύνετε να πουν στα παιδιά τους ότι αυτό το είδος συμπεριφοράς δεν είναι αποδεκτό. Σίγουρα, κάποιιοι μαθητές θα αγνοούν τους γονείς τους ή ακόμη και να εναντιώνονται, ωστόσο, πολλοί έχουν ανάγκη για καθοδήγηση. Στατιστικά στοιχεία για έφηβους δείχνουν ότι η χρήση ναρκωτικών που τους έχει ειπωθεί κατ'επανάληψη, από τους γονείς τους ότι τα ναρκωτικά είναι απαράδεκτα, έχει ένα πολύ χαμηλότερο ποσοστό. Το ίδιο μπορεί να ισχύει και για το sexting.
- **Αναπτύξτε ένα σχολείο ανοικτό στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης του κοινού.** Για παράδειγμα, δημιουργήστε μια εκστρατεία «Αν δεν θα το στέλνατε στη γιαγιά, να μην το στείλετε ποτέ". Εμπλέξτε τον συνάδελφο Πληροφορικής ή Αισθητικής Αγωγής για να δημιουργήσουν σχετικές αφίσες. Δημιουργήστε μία εικόνα αφίσας με μία πολύ σοκαρισμένη γιαγιά να κοιτάζει το τηλέφωνό της!

ΑΚΑΤΆΛΛΗΛΟ ΥΛΙΚΌ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Όλοι γνωρίζουμε ότι ατυχώς το ακατάλληλο περιεχόμενο είναι διαδεδομένο στο Διαδίκτυο. Ως καθηγητές σε τεχνολογικά πλούσια μαθησιακά περιβάλλοντα, οι εμφανίσεις αυτού του είδους περιεχομένου είναι πιθανό να εμφανιστούν ακόμη και με φιλτράρισμα. Αυτό μπορεί να είναι τυχαίο ή σκόπιμο, αλλά ο σωστός σχεδιασμός μπορεί να σας βοηθήσει να είστε έτοιμοι να χειριστείτε την κατάσταση.

Τι μπορούν να κάνουν οι εκπαιδευτικοί;

- **Να ενθαρρύνετε την ενδεδειγμένη χρήση.** Είναι εύκολο να επικεντρώνεστε στις αρνητικές πτυχές της χρήσης του Διαδικτύου, αλλά θα έχετε καλύτερα αποτελέσματα αν επικεντρωθείτε στα θετικά με την ενθάρρυνση της κατάλληλης χρήσης. Εάν γνωρίσετε στους μαθητές σας, με σαφήνεια, τι είναι και δεν είναι αποδεκτό, όλοι είναι στην ίδια ψηφιακή σελίδα.
- **Να διδάξετε στους μαθητές τι να κάνουν, αν κατά λάθος πλοηγηθούν σε ακατάλληλο περιεχόμενο.** Το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο έχει φίλτρα για την προστασία των μαθητών από το ακατάλληλο περιεχόμενο. Ωστόσο, αυτά τα φίλτρα δεν είναι 100% αποτελεσματικά. Διδάξτε τους μαθητές αν έχουν πρόσβαση κατά λάθος σε κάτι ανάρμοστο, να κλείσουν το παράθυρο, να κλείσουν τον υπολογιστή τους και να το πουν στον καθηγητή τους. Ως καθηγητές, μην αντιδράτε υπερβολικά. Εξηγήστε ότι είναι λυπηρό το γεγονός ότι αυτός ο τύπος περιεχομένου υπάρχει και να προχωρήσετε.
- **Να είστε ενήμεροι για τις διαδικασίες του σχολείου σε περίπτωση σκόπιμης πρόσβασης σε ακατάλληλο περιεχόμενο.** Βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι μαθητές σας γνωρίζουν τις πολιτικές αποδεκτής χρήσης (πολύ σύντομα κοντά σας) και τις συνέπειες για την απαράδεκτη συμπεριφορά. Εάν ένας μαθητής επιλέγει να αγνοεί αυτές τις πολιτικές πρόσβασης σε ακατάλληλο περιεχόμενο, μην αντιδράτε έντονα και να είστε έτοιμοι να εφαρμόσετε την πολιτική επακριβώς.

- **Ενημερώστε τους μαθητές πως τα δεδομένα αποθηκεύονται, όταν σερφάρετε στο διαδίκτυο.** Πολλοί μαθητές πιστεύουν ότι το ιστορικό αναζήτησης αποθηκεύεται μόνο στον υπολογιστή που χρησιμοποιούν. Εάν διαγράψετε το ιστορικό περιήγησης, οι πληροφορίες θα έχουν φύγει. Στην πραγματικότητα, ό, τι κάνουμε στο διαδίκτυο, κάθε αναζήτηση, κάθε εικόνα που βλέπουμε, παρακολουθείται και αποθηκεύονται για πάντα σε διακομιστές ανά τον κόσμο. Δεν μπορεί ποτέ να διαγραφεί και θα μπορούσε να υπάρχει πάντα πρόσβαση. Οι μαθητές δεν χρειάζεται να φοβούνται για το γεγονός αυτό, ωστόσο, θα πρέπει να το γνωρίζουν.
- **Φέρτε τους γονείς στην κουβέντα.** Η υπεύθυνη χρήση του διαδικτύου δεν είναι μόνο για το σχολικό ωράριο και τις ημέρες της εβδομάδας. Οι γονείς και οι κηδεμόνες πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη για να μιλάνε για αυτές τις προκλήσεις στο σπίτι, επίσης. Επικοινωνήστε με τους γονείς σε εκδηλώσεις και μέσα από τα ενημερωτικά δελτία του σχολείου. Ενθαρρύνετε τους να θέτουν σαφείς προσδοκίες για την κατάλληλη χρήση του Διαδικτύου από τα παιδιά τους. Οι γονείς έχουν δαπανήσει πολλή ενέργεια στη διδασκαλία των παιδιών τους για να «κάνουν το σωστό» για να είναι ειλικρινείς, με σεβασμό και ευγενικοί. Ενθαρρύνετε τους γονείς να επεκτείνουν αυτές τις αξίες και στον ψηφιακό κόσμο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι το sexting και άλλο ακατάλληλο περιεχόμενο είναι δυσάρεστα θέματα, τόσο για εμάς όσο και για τους μαθητές μας. Εντούτοις, η ανάπτυξη ενός σχεδίου για την αντιμετώπιση των ψηφιακών «πουλιών και μελισσών» θα παρέχει τα εργαλεία στους μαθητές για να περιηγηθούν σε αυτά τα δύσκολα θέματα.

ΜΑΘΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ:

Για να μάθετε περισσότερα, μπορείτε να εξερευνήσετε τις παρακάτω πηγές:

- [Η οπτική των παιδιών στην Ευρώπη \(388.2k\)](#) Βασικά ευρήματα και συστάσεις για τη χάραξη πολιτικών από την έρευνα EU Kids Online σε παιδιά ηλικίας 9-16 ετών και τους γονείς τους σε 25 ευρωπαϊκές χώρες (Ιανουάριος 2011)

- [Οι αντιλήψεις των γονέων για τους κινδύνους που απειλούν τα παιδιά τους στο διαδίκτυο \(428.3k\)](#)

Π. Βασάλα, Δ. Τσακνίδου, Δ. Ανδρεάδου: ερευνητική ανακοίνωση στα Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου "Ένταξη και Χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία", Πάτρα 28-30/4/2011.

— Ευρωπαϊκή σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών.

[Προστασία δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση \(325.9k\)](#) Διαβάστε τον 24σέλιδο οδηγό (στα Ελληνικά) για τα δικαιώματά μας ως πολίτες της Ε.Ε και την προστασία των δεδομένων μας.

- [Νέες τεχνολογίες, νέες προκλήσεις. Νέα εκπαίδευση για την ασφάλεια στο διαδίκτυο; \(525.4k\)](#) Άρθρο του Α. Σοφού στο πλαίσιο του 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου "Ένταξη και Χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία". © 2011 ΕΗΥΕΤ - ISBN: 978-960-99782-0-0 Πάτρα 28-30/4/2011.

Εικόνες, επιμέλεια υλικού και προσαρμογή στα ελληνικά

Για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο <http://internet-safety.sch.gr>

The Teacher's Guide To Keeping Students Safe Online